

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001208

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бульченко Дмитро Володимирович

2. Dmytro V. Bulchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 04-06-2025

Спеціальність за освітою: Педагогіка вищої школи

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8296

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15, 15.81, 15.81.21

Тема дисертації:

1. Особливості розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів в процесі активного соціально-психологічного пізнання
2. Peculiarities of the future psychologists personal potential development in the process of active social and psychological cognition

Реферат:

1. У дисертації представлено дослідження особливостей розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів в процесі активного соціально-психологічного пізнання. Зокрема, обґрунтовано теоретичну модель особистісного потенціалу майбутніх психологів та проаналізовано роль методу активного соціально-психологічного пізнання в його формуванні; розроблено комплекс методів психодіагностики показників особистісного потенціалу майбутніх психологів; проаналізовано показники сформованості компонентів особистісного потенціалу майбутніх психологів та охарактеризовано закономірності суб'єктивного сприйняття даного феномену респондентами; розроблено програму розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів методом активного соціально-психологічного пізнання та перевірено її ефективність

під час апробації. У першому розділі «Теоретичний аналіз проблеми систематизації чинників розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів» представлено концептуальні засади розгляду феномену особистісного потенціалу та специфіку і методичні засади здійснення методу активного соціально-психологічного пізнання. Представлено авторське розуміння особистісного потенціалу розглядаємо як комплексну характеристику сформованості особистісних латентних ресурсів майбутнього психолога, що забезпечує спроможність і вектор його самодетермінованого і цілеспрямованого професійного зростання та втілюється у показниках духовно-рефлексивного, поведінково-регуляторного та соціально-комунікативного компонентів та компоненту самодетермінації. У другому розділі «Емпіричне дослідження показників розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів» представлено опис методичних засад дослідження показників розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів, комплексної методики психодіагностики та обґрунтування використаних дослідницьких методів; подано результати психологічної діагностики духовно-рефлексивного, поведінково-регуляторного та соціально-комунікативного компонентів та компоненту самодетермінації особистісного потенціалу майбутніх психологів. Представлено результати аналізу кластерної структури суб'єктивного сприйняття феномену особистісного потенціалу майбутніми психологами. У третьому розділі «Аналіз результатів формувального етапу дослідження з розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів в процесі активного соціально-психологічного пізнання» представлено теоретичне обґрунтування та опис програми розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів в процесі активного соціально-психологічного пізнання; подано результати вивчення динаміки духовно-рефлексивного, поведінково-регуляторного та соціально-комунікативного компонентів й компоненту самодетермінації особистісного потенціалу студентів експериментальної і контрольної групи протягом формувального етапу дослідження; описано модель розвитку особистісного потенціалу студентів-психологів та надано рекомендації з її реалізації. Подані результати формувального дослідження засвідчують, що за підсумками участі в програмі активного соціально-психологічного пізнання студенти-психологи розвинули свій духовно-рефлексивний компонент особистісного потенціалу, усвідомили систему духовних ресурсів та оптимізували механізми ідентифікації, рефлексії і децентрації. Протягом апробації програми у студентів суттєво покращилися показники автономності, професійної самоефективності, ціннісно-сислової організації, рішучості та інтернальності у сфері здоров'я та невдач. Зафіксовано суттєве покращення показників поведінково-регуляторного компоненту – статистично доведене зменшення показників некерованих проявів емоцій, неадекватних емоційних станів, превалювання негативних афективних станів та ригідності і надмірної фіксованості емоцій у респондентів на тлі підвищення параметрів організації діяльності та самовладання. У студентів експериментальної групи зменшилися показники вираженості витіснення, регресії, заперечення, проєкції та компенсації, при підвищенні показників механізму раціоналізації. Встановлено, що серед майбутніх психологів експериментальної групи суттєво зменшився показник емоційного дистанціювання від оточуючих людей, а показники інтернальності в сфері професійних відносин та міжособистісної комунікації підвищилися. Узагальнено, що запропонована програма в методі активного соціально-психологічного пізнання дійсно сприяє розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів.

2. The dissertation presents a study of the features of the development of personal potential in future psychologists in the process of active socio-psychological cognition. In particular, a theoretical model of the personal potential of future psychologists is substantiated, and the role of the method of active socio-psychological cognition in its formation is analyzed. A set of psychodiagnostic methods for assessing the indicators of personal potential in future psychologists has been developed. The levels of formation of the components of personal potential in future psychologists are analyzed, and the patterns of subjective perception of this phenomenon among respondents are characterized. A program for the development of personal potential in future psychologists using the method of active socio-psychological cognition has been developed and its effectiveness tested during approbation. The first chapter «Theoretical Analysis of the Problem of Systematizing the Factors of Personal Potential Development in Future Psychologists» presents the conceptual foundations for considering the phenomenon of personal potential, as well as the specifics and methodological principles of applying the method

of active socio-psychological cognition. The author's interpretation of personal potential is introduced as a comprehensive characteristic of the development of latent personal resources in future psychologists, ensuring their capacity and direction for self-determined and goal-oriented professional growth. This potential manifests through indicators of the spiritual-reflective, behavioral-regulatory, and social-communicative components, along with the component of self-determination. The second chapter «Empirical Study of the Indicators of Personal Potential Development in Future Psychologists» describes the methodological framework for studying personal potential development indicators, presents a comprehensive psychodiagnostic methodology, and justifies the research methods used. The results of psychological diagnostics of the spiritual-reflective, behavioral-regulatory, and social-communicative components, as well as the self-determination component of personal potential in future psychologists, are presented. Additionally, an analysis of the cluster structure of the subjective perception of personal potential among future psychologists is provided. The third chapter «Analysis of the Results of the Formative Stage of the Study on the Development of Personal Potential in Future Psychologists in the Process of Active Socio-Psychological Cognition» offers a theoretical justification and description of the program for developing personal potential in future psychologists through active socio-psychological cognition. The dynamics of the spiritual-reflective, behavioral-regulatory, and social-communicative components, as well as the self-determination component, in students of the experimental and control groups throughout the formative stage of the study are examined. A model for the development of personal potential in psychology students is described, along with recommendations for its implementation. The results of the formative study indicate that, following participation in the active socio-psychological cognition program, psychology students enhanced their spiritual-reflective component of personal potential, gained awareness of their system of spiritual resources, and optimized mechanisms of identification, reflection, and decentration. Throughout the approbation of the program, students showed significant improvements in indicators of autonomy, professional self-efficacy, value-meaning organization, decisiveness, and internality in the domains of health and failure management. A statistically significant reduction in uncontrolled emotional manifestations, inadequate emotional states, predominance of negative affective conditions, rigidity, and excessive emotional fixation was observed against the backdrop of increased organizational activity and self-control parameters. Among students in the experimental group, there was a decrease in the manifestation of psychological defense mechanisms such as repression, regression, denial, projection, and compensation, with a simultaneous increase in rationalization indicators. Furthermore, a significant reduction in emotional distancing from others was recorded, along with an increase in internality in professional relationships and interpersonal communication. It is concluded that the proposed program based on the method of active socio-psychological cognition effectively contributes to the development of the personal potential of future psychologists.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Яценко, Т., Митник, О., Галушко, Л., Ткаченко, К., Бульченко, Д. (2022). Особливості пізнання пралогічного мислення у процесі психоаналізу візуалізованих презентантів психіки суб'єкта. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис «Психологія і суспільство», 2, 113-134. <https://doi.org/10.35774/pis2022.02.11>

- 2. Yatsenko, T., Halushko, L., Ievtushenko, I., Bulchenko, D. (2023). Dialogue in deep knowledge of the subject's psyche. Technologies of intellect development, 7(2(34)). <https://doi.org/10.31108/3.2023.7.2.3>
- 3. Бульченко, Д.В., Тодорова, І.С. (2024). Концептуальні засади психоедукації як методу психологічної допомоги. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»), 7(35), 1103-1116. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7\(35\)-1103-1116](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-7(35)-1103-1116)
- 4. Бульченко, Д.В., Тодорова, І.С. (2024). Підготовка майбутнього психолога до застосування психоедукації. Науковий журнал «Габітус», № 60, 50-54. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.60.8>
- 5. Бульченко, Д.В. (2024). Розвиток особистісного потенціалу майбутнього психолога. «Перспективи та інновації науки». (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»), (45), 1199-1213. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-1199-1213](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-1199-1213)
- 6. Бульченко, Д.В. (2024). Активне соціально-психологічне пізнання як чинник розвитку особистісного потенціалу майбутніх психологів. «Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»), 11(39), 1691-1704. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11\(39\)-1691-1703](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-11(39)-1691-1703)
- 7. Бульченко, Д.В. (2025). Емпіричне дослідження особистісного потенціалу майбутніх психологів та чинників затримки його розвитку. «Перспективи та інновації науки», (Серія «Психологія», Серія «Педагогіка», Серія «Медицина»), (48), 1328-1342. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2\(48\)-1328-1342](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-2(48)-1328-1342)

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості підготовки психологів в процесі здобуття вищої освіти

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лавріненко Віталій Анатолійович
2. Vitalii A. Lavrinenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4531-7127

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнієнко Інокентій Олексійович
2. Inokentii O. Korniienko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1451-4128

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, буд. 26, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кузікова Світлана Борисівна
2. Svitlana B. Kuzikova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2574-9985

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, буд. 87, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононова Марина Миколаївна
2. Maryna M. Kononova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 00-0002-2994-6866

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Атаманчук Ніна Михайлівна

2. Nina M. Atamanchuk

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8332-075X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яланська Світлана Павлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яланська Світлана Павлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лобач Катерина Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна